

IX ОТЧЕТЪ

инв. 25975 НА инв. III 2350 75

ВАРНЕНСКОТО АРХЕОЛОГИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО

ЗА 1914 ГОДИНА.

===== СЪ ЕДИНЪ ЛИКЪ =====

ВАРНА

Печатница „Зора“ на Д. Костакевъ
1915.

PA 383

НАСТОЯТЕЛСТВО

57

на Варненското Археологическо Дружество
прѣзъ 1914 год.

Прѣдседатель: Х. Шкорпилъ,
Подпрѣдседатель: Ив. Церовъ,
Касиеръ: Г. Димитровъ,*
Дѣловодитель: Ил. Веновъ.

Свѣтници: { К. Шкорпилъ,
Д-ръ В. Карамихайловъ,
Д. Андрѣевъ.

Библиотекаръ и уредникъ на музея: Х. Шкорпилъ.

Техническа комисиия: { К. Шкорпилъ,
И. Кнобъ,
В. Гочевъ,
Д-ръ Пар. Стояновъ,
Ив. Стояновъ,
Т. Икономовъ.

Провѣрителна комисиия: { Я. Найденовъ,
Д. Н. Мутафовъ.

Аладжа-мѣнастирска { Т. Хлѣбаровъ, Ил. Веновъ, Д. Андрѣевъ,
комисиия: { К. Шкорпилъ и Д-ръ Пар. Стояновъ.

Членове-настоятели:

(Съгласно чл. 12 на устава настоятелството назначава членове-настоятели)

Янко Христовъ (Провадия). Д. К. Славовъ, свещеникъ въ Козлуджа (Новградецъ). Гавраилъ Данаиловъ (Котелъ). Свещ. Г. Антоновъ (с. Кестричъ). Патронски Р. (с. Суджаской). К. Вознишки (с. Гебедже). Н. А. Гиговъ (рѣка Девня). Д. И. Бричевски, Г. Калчевъ, Кирчевъ Ламбо, Д. К. Сърмаджиевъ, Богдановъ Радой, Д. Стаменовъ (Варна). Г. Т. Петровъ (с. Пашакъой). Свещ. Н. Цицовъ (с. Шабла). Т. Минковъ (с. Градинарово). Ив. Явашчиевъ (с. Старо Орѣхово).

*) Слѣдъ смъртта му биде повиканъ въ настоятелството Н. Дуковъ.

I. ОТЧЕТЪ

на

Настоятелството до IX общо годишно събрание на
Археологическото Дружество за 1914 г.

Почитаемо Събрание,

Приятно ми е да Ви прѣдставя настоящия девети отчетъ за дѣйността на дружеството.

До година ще празнуваме десетгодишнината.

1. **Аладжа мѣнастирь.** Народното Събрание, въ засѣдаието си на 14 февруари 1915 г., отстѣпи на нашето дружество Аладжамѣнастирската мѣстность съ около 2500 декара гора, около 150 декара зеленчукови градини и крайбрѣженъ „Дълъгъ пѣськъ (Узунъ-кумъ)“. Послѣдниятъ завзема дължина около 1500 метра и ширина 70 м. Мѣстността може да се приспособи за великолѣпенъ курортъ. Отъ доходитѣ на тази мѣстность дружеството ще може да построи музея и въобще да засили културната дѣйность. Рѣшението на Нар. Събрание е :

„Отстѣпва се на Варненската градска община за нуждитѣ на Варненското Археологично Дружество на безсрочно ползуване, държавната гора при „Аладжамѣнастирь“, варненско, при съсѣди : отъ изтокъ Черно море, отъ югъ границата почва отъ Армутлу-кумъ-тепе, върви право до Гюргенъ-сую и оттамъ по водотека прѣзъ скалитѣ и излиза на върха Перченли-тепе ; отъ западъ венеца надъ пещеритѣ, отъ сѣверъ сърта, който се спуска на сѣверъ отъ Каменица и Бати-бунаръ и слиза при морето на сѣверъ отъ Екренската, сега

държавна нива — подробно въ скицата, съставена на 19 ноември 1914 г. отъ комисията, — която гора дружеството да култивира, украси и прѣобърне на народенъ паркъ, като запази съществуващитѣ въ мѣстноститѣ старини. Въ случай, че дружеството не употреби гората за цѣльта, държавата въ всѣко врѣме може да отнеме и засвои гората.“

По тоя случай отправена била до Народното Събрание, до г. г. министритѣ и до г. Божилъ Райновъ, бившъ подпрѣдседателъ на дружеството, сега директоръ на Държавната печатница, телеграфически най-горѣща благодарностъ. Г-нъ Б. Райновъ много е спомогналъ за благополучното рѣшение. Ето телеграмитѣ:

До Прѣдседателя на Народното Събрание.

Съ удовлетворение молбата на Варненското Археологическо Дружество, се реализира една отъ главнитѣ негови културни цѣли.

Особено щастливи сме, че можемъ да изразимъ Вамъ и чрѣзь Васъ на Народното Прѣдставителство нашата неизказана благодарностъ за стореното възвишено културно дѣло отъ грамадно значение, особено за гр. Варна и черноморското крайбрѣжие.

Прѣдседателъ : Шкорпилъ.

Б. Райновъ — София.

Съ проявеното примѣрно усърдие и твърдо постоянство въ улеснение удовлетворението отъ Народното Събрание на просбата на Варненското Археологическо Дружество да му отпусне на вѣчно ползуване исканата мѣстностъ, Ти, драгий ми другарю, свърза за вѣчни врѣмена името си съ истински благородно културно дѣло съ благодатни послѣдци за Варна и нашето черноморско крайбрѣжие, като го внесе съ златни букви въ книгата на живота на дружеството ни. Отъ мое име и отъ страна на дружеството сърдечно ти благодаримъ и ти желаемъ дълги, здрави и добри години сѣ така въ истинска полза на дружеството ни и чрѣзь него на цѣлия варненски окрѣгъ тѣй обичанъ отъ Тебе.

Прѣдседателъ : Шкорпилъ.

Отъ директора на Народния музей е получено слѣдното писмо подъ № 150 отъ 28.II.:

„Като вземамъ поводъ отъ рѣшението на Народното Сѣбрание, съ което държавната гора при Аладжа мѣнастиръ се подарява на Варненското Археологическо Дружество, бързамъ да Ви изкажа, Г-не Прѣдседателю, моитѣ поздравления и сърадвания за този успѣхъ на Вашето дружество, което по такъвъ начинъ може да си осигури единъ значителенъ и постояненъ приходъ.

Надѣвамъ се при това, че дружеството Ви ще вземе всички мѣрки за запазването както на самата гора, така и за старинския Аладжа мѣнастиръ и че ще успѣе да направи отъ тѣхъ едно мѣсто, което не само да донася добъръ приходъ, но въ сѣщото врѣме да привлича и всички любители на нашитѣ природни хубости и старински паметници.

Като Ви пожелавамъ най-добъръ успѣхъ въ тѣзи Ви начинания, моля Ви да приемете увѣреніята на отличното ми къмъ Васъ почитание

Д-ръ Б. Филковъ“.

2. Музейното здание. Въ годишното сѣбрание на 20 априлъ 1914 год. било рѣшено да се избере комисиия, която съвмѣстно съ настоятелството, като има прѣдъ видъ изказанитѣ въ сѣбранието мнѣния и като обсъди и проучи все-странно въпроса относно него, като плана на музея и сръдствата, да направятъ всичко за по-скорошно издигане на музейното здание.

Въ комисията сж били избрани: Я. Найденовъ, архитектъ Дабковъ, Хр. Цаневъ, инж. Бончевъ и Н. Дуковъ. По въпроса на музейното здание било изпратено слѣдното заявление:

№ 135. 9 Мартъ 1915 год.

До Господина Кмета
на гр. Варна.

Господине Кмете,

Съ настоящето си честь ми е, Г-не Кмете, да Ви помоля да внесете въ едно отъ първитѣ засѣдания на градския съвѣтъ настоящата ни молба, съгласно рѣшението на настоя-

телството, музейната техническа комисия и комисията избрана въ годишното събрание на дружеството ни прѣзъ 1914 год. (протоколъ № 18 отъ 20. IV. 1914 год.) за издигането музейно здание въ гр. Варна (протоколъ № 60. отъ 19. II. 1915 г.)

Казанитѣ комисии намѣриха:

1. Досегашнитѣ богати сбирки сж натрупани въ неотговорящитѣ за музей помѣщения въ подземieto и въ тавана на зданието на Държ. Дѣв. Гимназия;

2. За много отъ новооткрититѣ старини, цѣнни за културната история на града, нѣма вече мѣсто и тѣ сж скрити въ сандѣци, или поставени въ коридора и въ двора на сегашното помѣщение.

3. Нѣма възможность за систематичното и цѣлесъобразно нареждане на старинитѣ, съ което неможе да се постигне необходимата — възпитателна и научна цѣль на музея.

4. Не е достойно за развиещий се въ всѣко отношение гр. Варна да се водятъ честитѣ чуждо страни посѣтители и учени въ досегашнитѣ помѣщения, да гледатъ въ какво жалко положение да се намиратъ прѣдметитѣ на историята и голѣмото минало на града.

5. Градъ Варна, като първъ градъ въ източна България и на българскитѣ крайбрѣжия, неможе да остане назадъ отъ чуждестраннитѣ и даже и български градове (Ст.-Загора, Казанлъкъ, Кюстендилъ, Шуменъ, Прѣславъ, Плѣвенъ и др.), много по-маловажни отъ нашия градъ, по въпроса за пазене своитѣ старини, толкова повече, че по положението си той се пада на границата на разни стари и нови културни течения и затова и е най-сгоденъ да стане единъ отъ най-важнитѣ културни центрове въ царството.

Доказателство за послѣдното е фактътъ, че въ първия законопроектъ за новия законъ за старинитѣ сж прѣдвидени три държавни музеи: въ София, *Варна* и Пловдивъ, и само по бюджетни причини врѣменно се остави само единъ (въ София).

6. Съ развоя на индустрията и занаятията въ града трѣбва да се мисли и за основание на новъ клонъ въ музея — художествено индустриаленъ — какъвто има въ всичкитѣ

по-важни индустриални центрове въ странство, а въ България само въ гр. Сливенъ.

Отъ горѣизложеното е ясно, че за нареждане на музейнитѣ сбирки — естествоизпитателни, доисторични, класически, срѣднѣвѣковни, старо-български, турски, по възраждението на България и на гр. Варна, отъ най-новата история на града и на нейния храбъръ гарнизонъ, художествено индустриаленъ — е вече необходимо и належащо да се построи ново здание въ гр. Варна.

За да се осъществви тази необходимостъ, бѣше нужно дружеството и гражданитѣ да се занимаятъ съ два въпроса :

1. За удобно мѣсто за музея въ гр. Варна,
2. За образување фондъ за постройката му.

А. Колкото се касае за първия въпросъ, то общинскитѣ съвѣти, съзнавайки грамадното културно значение на музея въ града ни, сж рѣшили да се даде на Археологическото Дружество за постройка на музея най-напрѣдъ жгловото мѣсто до Съборната черква и дружество „Майка“, въ квартала обърнатъ къмъ пазарния площадъ (рѣшение на съвѣта въ прот. № 174 отъ 22 февруарий 1908 г.), и слѣдъ като въ новия регул. планъ се унищожи рѣчения кварталъ. Празниятъ кварталъ на Съборната улица, срѣщу Съборната черква до училището „Св. Наумъ“ (въ засѣданието на общин. съвѣтъ на 24 февруарий 1909 год.) съ добавка, че въ бждаще и училището „Св. Наумъ“ съ двора си може да се използва за разширение на музея.

Техническата комисія при музея, натоварена съ изработване на прѣдварителенъ общъ проектъ за музейното здание, като изучи музейнитѣ здания въ странство, особено въ такива градове, които съ културнитѣ си стремежи и значението си отговарятъ на града ни, подобри по принципъ разпрѣдѣлението на музея въ гр. Сараево (съ три постройки).

За този проектъ, одобренъ съ малки измѣнения, направени отъ г-на архитектъ Дабковъ, въ засѣданието на настоятелството и комисииѣ на 19.ІІ. т. г. (прот. № 60), за най-удобно и единствено мѣсто се избра въ Приморската градина, на края на алеята за възраждане, на повисокото мѣсто къмъ

сегашнитѣ арменски гробища. Музеятъ ще стане достойно и великолѣпно завършване на алеята съ паметниците на славнитѣ дѣйци за създаване на Нова България; главнитѣ два паметници — на Свободата и Науката, прѣдвидени въ сегашния проектъ въ срѣдинитѣ на двѣтѣ линии на алеята, ще се поставатъ прѣдъ самия музей, като корона на алеята.

Б. Колкото се касае за втория въпросъ — фондътъ за постройката — досегашнитѣ старания и помощи сж толкова малки, че постройката трѣбало би да се отложи съ нѣколко десетки години, ако не и столѣтие.

Прѣдъ видъ на това техническата ни комисия прѣдприе една акция за създаване по-крупенъ доходъ въ полза за музейното здание, която на края се овѣнча съ успѣхъ.

Най-живописната и най-красивата въ всѣко отношение частъ на крайбрежията въ България се намира подъ стрѣмнитѣ склонове на Добруджанската висока равнина, между с. с. Кестричъ и Екрене, ок. 3. км. на сѣверъ отъ държ. дѣтски санаториумъ, до мѣнастира св. Костантинъ, на около 14 км. отъ гр. Варна; тукъ се намиратъ развалинитѣ на най-стария и въ древнитѣ врѣмена най-прочутиятъ мѣнастиръ на Черноморския брѣгъ — Св. Троица или Аладжа Мѣнастиръ, — който, съгласно рѣшението на върховната държ. археол. комисия въ София, утвърдено отъ Министерството на Народното Просвѣщение (заповѣдь № 537 отъ 11 февр. 1912 год.) се намира подъ охраната на Варненското Археол. Др-ство. Подъ мѣнастиря, на брѣга на морето, се намира най-хубавиятъ широкъ морски плажъ, нареченъ Узунъ-кумъ (Дълъгъ пѣсѣкъ) съ дължина повече 1,5 км.; отъ задъ пѣсѣка е единствена запазена частъ отъ гората „Хачука“, която лесно може да се обърне въ единъ естественъ английски паркъ. Цѣлото мѣсто съ своето запазено положение, съ прѣвѣзходенъ климатъ, съ изобилни извори и съ други прѣимущества, по мнѣние на доктори — специалисти, е най-добро мѣсто за образуване на единъ първостепенъ курортъ, отдалеченъ отъ шумния градски животъ.

Съ осъществяване на подобно прѣдприятие Археолог. Др-ство може да си набави съ врѣме значителни срѣдства за пълното построяване на музея а за неговата поддръжка и за други културни задачи въ гр. Варна и въ окрѣга му.

Техническата комисия, имайки прѣдъ видъ горѣизложеното, изработи нужнитѣ планове, фотографически снимки и приготви заявление за отпушане държавната гора съ Узунъ-кумъ въ размѣръ ок. 3000 декара, съ около 150 декара обработена земя (ниви и зел. градини), което настоятелството изпрати до Народното Събрание; настоятелството изпрати въ София и двама отъ своитѣ членове лично да дѣйствуватъ прѣдъ рѣшающитѣ фактори за удовлетворение на даденото заявление. Прѣдседателството на Нар. Събрание, Министерството на земледѣлието, изпратената отъ послѣдното комисия на самото мѣсто и прошетарната комисия на Нар. Събрание благосклоно се отнесоха къмъ заявлението ни и най-послѣ Народното Събрание, оцѣнявайки високото културно значение на въпроса въ засѣданието си на 14 февруари 1915 г. отстѣпи гората на дружеството ни.

Напълно сме увѣрени, че и послѣдниятъ факторъ — Короната — която винаги е била покровителка на културнитѣ прѣдприятия въ царството, скоро ще санкционира единодушното рѣшение на Нар. Събрание.

Най-голѣмъ интересъ има самия гр. Варна, който посрѣдствомъ археол. дружество ще може да използва единъ голѣмъ имотъ за културнитѣ нужди на града и окрѣга му.

Вѣрваме, че и почитаемиятъ общински съвѣтъ, най-заинтересуваниятъ факторъ, ще се постави на висотата си отъ културенъ дѣецъ и единодушно ще удовлетвори настоящата ни молба:

1. Да се отпусне опредѣленото, въ изработенъ отъ техн. град. отдѣление планъ въ приморската градина, мѣсто, за съграждане здание на Варненския музей.

2. Да се продаде отъ градския съвѣтъ подареното мѣсто на Арх-то Др-ство до училището Св. Наумъ и добитата отъ продажбата сума да се внесе въ фонда за постройката на музейното здание.

По този начинъ скоро ще може да се построи поне едната частъ на музея, съ която ще може градътъ Варна слѣдъ нѣколко години да посрѣщне приближация си голѣмъ празникъ: 2500 годишниятъ юбилей отъ основанието на града ни.

Прѣдседателъ: *Х. Шкорпилъ.*

3. **Музейните сбирки** не сж могли още да бждат систематизирани защото не сж били отстъпени 7 стаички въ дѣсното подземие на държавната дѣв. гимназия. Въ стаичките се помѣщава ученическата библиотека, архива, бюфетъ и естествоизпитателния кабинетъ. Директорътъ на гимназията искалъ да остъпи три стаи въ замѣна съ музейната стая, която се намира въ тавана на гимназията. За музея има нужда отъ седмтѣхъ стаички, *защото безъ тѣхъ не е възможно да се систематизиратъ сбирките* въ отдѣли: природоизпитателенъ, прѣдисториченъ, тракийски, елински, римски, византийски, старобългарски, турски, възраждането на българщината, стара Варна и туристика въ Варненско. Сегашното помѣщение — съ 5 стаи и дълъгъ коридоръ — е малко, та не е възможно да се отваря музея за посѣтители въ опредѣлени дни.

Ще се направятъ нови постъпки прѣдъ дирекцията, министерството и комисията за старините при народния музей въ София.

Дружеството е било сигурно, че ще бждатъ отстъпени стаичките, защото дѣвическата гимназия се освободи въ началото на учебната 1914—15 г. отъ нѣколко учебни стаи, въ които се помѣщаваше първата дѣвическа прогимназия.

4. **Десетгодишния юбилей на музея.** Прѣзъ 1916 год. нашето дружество ще отпразднува десетгодишнината отъ отварянето на музея. По тоя случай дружеството има намѣрение да издаде: 1) илюстрирано описание на гр. Варна и 2) описание на Аладжа-мънастирската мѣстность.

Дружеството трѣбва да настои прѣдъ министерството да се отпуснатъ исканите стаи въ подземнето на държавната дѣвическа гимназия за да могатъ да се направятъ достъпни музейните сбирки за посѣтители въ опредѣлени дни.

Съ отварянето на систематизирания музей и съ отпечатването на поменатите описания, нашето дружество най-добре ще отпразднува десетгодишнината.

5. **Чушмата-паметникъ**, който се намира срѣщу общинското управление и новостроящия театръ ще бжде прѣмѣстенъ въ приморската градина. Ето протокола на комисията, назначена отъ г-нъ кмета, въ основание на писмото на техническото от-

дѣление при общината под № 693 отъ I.IX.1914 год., за прѣмѣшването на историческия за гр. Варна чушма-памятникъ, въ составъ общински съвѣтникъ г-нъ Т. Страшимировъ, общ. инженеръ г-нъ Сава Саламуровъ и прѣдседателъ на музейната техническа комисия г-нъ К. Шкорпилъ, като прѣгледа самиятъ паметникъ и заобиколи морската градина взе слѣднитѣ рѣшения :

1. Въ надписа на чушмата-памятникъ се говори за възобновлението на гр. Варна отъ султанъ Махмудъ II въ 1834 год. Най-напрѣдъ се възхвалява самиятъ султанъ, мохамеданската вѣра прѣдъ всички други, послѣ говори за разрушението на града въ 1828 год., за назначение на Мехмедъ Садкъ да възобнови града, въ който се построила отъ ново : една прѣ-красна джамия, дълбоки ровове около града, хубави крѣпости, двѣ голѣми казарми, вѣнкашни укрѣпления, двѣ порти и шестъ голѣми склада. На края на надписа се споменува името на съставителя на надписа, султановъ служителъ и поетъ Айни (гл. Извѣстията на Археологическото дружество въ Варна II, стр. 33—72).

Отъ съдържанието се вижда, че паметникътъ има важно историческо значение за гр. Варна, като една отъ първостепеннитѣ крѣпости въ турската империя и макаръ да е надписътъ писанъ на турски, трѣбва да се запази, колкото е възможно въ този видъ въ който е заваренъ сега и колкото е възможно да се закрѣпи и запази отъ по-нататѣшни разрушавания.

2. Колкото се касае за прѣмѣшването на паметника, комисията като се базира съ общо приетия принципъ — паметника да се остави колкото е възможно на мѣстото, мисли, че съ постройката на новия театръ за самия паметникъ се нарушава естетическата хармония между двата толкова по своето значение противоречни паметници, е на мнѣние да се избере ново мѣсто за турския паметникъ отговаряющъ на неговото значение.

3. Понеже паметникътъ като старина е прѣдметъ за варненския музей, то въпросътъ за прѣнасянето му непременно трѣбва да се свърже съ постройката на музея.

4. Колкото се касае за постройката на музея, комисията напълно възприема идеята и планътъ на варненското археоло-

гическо дружество, музеятъ да се построи по образеца на Сараевския музей, приспособенъ къмъ мѣстнитѣ нужди и обстоятелства и то въ приморската градина на по-високото мѣсто въ края на алеята на българското възраждане до арменскитѣ гробища, споредъ заявлението на археологическото дружество до общинския съвѣтъ.

5. За тая цѣль се изработи отъ техническото градско общинско управление точна снимка на алеята на възраждане съ частъ задъ нея (къмъ изтокъ отъ гробищата) и се опрѣдѣли въ нея мѣстото на бждация музей.

6. Паметникътъ-чушма да се построи въ двора на музея, дѣто ще се помѣщаватъ и другитѣ паметници имеющи връзка съ историята на града.

7. Точното мѣсто за паметника, да се опрѣдѣли слѣдъ приемането горѣказаното мнѣние отъ общинския съвѣтъ.

8. Паметникътъ, който е вече доста поврѣденъ, да не се събаря прѣди точното му опрѣдѣление на новото му мѣсто и да се построи веднага слѣдъ прѣнасянето му, въ този видъ, въ какъвто си е и сега.

6. Разкопки. Дружеството прѣдприе нѣколко разкопки изъ града. Когато се показаха нѣкои съмнителни мѣста при прокарване канализацията, дружеството прѣдприе по натаѣшно разкопаване. Откриха се доста старини (гл. отдѣла „старини“). Остава разкриване на основитѣ на римската порта до „Св. Никола“ и на византийската черква въ улица „Парушева“ (гл. подземната черква).

7. Разни рѣшения. Помолень е билъ нашиятъ членъ, Г-нъ К. Львъ Рагозинъ, импер. руски консулъ въ Варна да се разпорежи щото да се фотографиратъ за нашия музей двѣ картини, находящи се въ Русия (въ Кронщатъ въ морското събрание и въ Петроградъ въ морския корпусъ) и относящи се къмъ нашия градъ. Картинитѣ прѣдставляватъ морския бой при Варна и сигналната мачта на Турна-Тепе, дѣто е била палатката на царъ Николай I (прѣзъ 1828 г.).

Рѣши се да се купи скиоптиконъ за да могатъ да се държатъ сказки. Избра се комисия която да проучи най-подходящъ апаратъ.

Рѣши се да се купи за музейното ателие апаратъ за увеличаване и за фотографирание.

За делегатъ въ комисията за старинитѣ при народния музей въ София се избра г-нъ К. Шкорпилъ.

8. Защо не сж били издадени т. г. Извѣстията? Когато имяхме да почнемъ съ печатането на Извѣстията (кн. VII) за 1914 г. въ паметъ на много заслужилия за нашето дружество Георги Димитровъ, получихме чрѣзъ г-на директора на тукашната мъжка гимназия слѣдното заявление отъ брата на покойния, изпратено отъ Министерството на Народното Просвѣщение. Заявлението гласи:

„Покойния ми братъ още приживѣ е издалъ нѣколко цѣнни съчинения и непустнати още за проданъ отъ него или чрѣзъ други. Два дни прѣди смъртъта му той ме е молилъ да прибера въпроснитѣ съчинения отъ Варненското Археологическо дружество, дѣто и до сега се съхраняватъ.

При тръгването ми отъ Варна, отнесохъ се директора когото молихъ да ми повърне въпроснитѣ съчинения, обаче подъ прѣдлогъ, че прѣзъ мѣсецъ мартъ, щѣла да се произнесе комисия за тѣхната цѣнностъ и ми заплати едно извѣстно възнаграждение. Той отказалъ да ми ги повърне.

Понеже въпроснитѣ съчинения — ржкописи не сж продадени никому отъ автора имъ и безъ моето съгласие като единственъ наслѣдникъ, нѣма никой право да разполага съ тѣхъ. Затова най-покорно Ви моля, Господине Министре, да наредите, да ми се прѣдадатъ тѣзи ржкописи за мое разпореждане. Въ противенъ случай, запазвамъ си правото да държа отговоренъ г-нъ директора на реченото Археологическо Дружество въ лицето на Г-на Министра на Просвѣщението за стойността имъ въ размѣръ на **10,000 лева**.

Прѣписъ отъ настоящето моля да се вржчи чрѣзъ почитаемото Министерство на Г-на директора на дружеството за свѣдение.

Пловдивъ, 27.II.1915 г.

Атанасъ Д. Каменаровъ.

Заявлението е получено въ дружеството на 12 мартъ. На слѣдния день прѣдседателтъ свика настоятелството, което рѣши да се отговори слѣдното:

№ 151
14. мартъ 1915 г.

До Г-на Директора
на Варненската Държавна Мжска
Гимназия.

Т У К Ъ.

Господине Директоре,

Въ отговоръ на заявлението на Г-нъ Атанасъ Димитровъ Каменаровъ отъ гр. Пловдивъ до Г-на Министра на Народното Просвѣщение, изпратено до насъ съ № 512, честь ми е, Г-не Директоре, да Ви дамъ слѣднитѣ обяснения:

1. Археологическото Дружество въ гр. Варна печата въ края на всѣка година „Извѣстия“, въ които се печататъ статии, написани отъ членоветѣ на дружеството; за тѣхъ не се е плащало и не се плаща *никакво* възнаграждение, защото тѣ се считатъ като доброволна помощъ въ полза на дружеството ни.

Въпрѣки това прѣзъ 1912 г. покойниятъ Г. Димитровъ е молилъ настоятелството за една парична помощъ, за да издири нѣкои данни за историята на гр. Варна слѣдъ освобождението въ Пловдивската държавна библиотека, дѣто той обикновено прѣкарваше ваканционото си врѣме. Настоятелството на нашето дружество рѣши тогава да се отпусне на покойния сума 50 лева (протоколъ № 48 ал. 3 отъ 17 юний 1912 г.). Събранитѣ отъ него материяли обаче не сж прѣдадени на дружеството ни.

2. За Извѣстията прѣзъ 1915 г. покойниятъ бѣше приготвилъ статия „Варна“ (Появата съ потеклото и значението на думата); той помоли настоятелството, прѣдъ видъ на болестта му, да му опрѣдѣли за нея едно възнаграждение, каквото ще намѣри за добръ. Настоятелството въ засѣданието си на 2.II т. г. рѣши (протоколъ № 59, ал. 5): „да се напечата труда му и особена комисия да опрѣдѣли размѣрътъ на възнаграждението ако намѣри че трудътъ му заслужава таково“.

Рѣшението се съобщи на покойния и той съ благодарностъ се е съгласилъ съ рѣшението; съ това дружеството е добило пълно право за обнародване на казаната статия.

Това рѣшение се съобщи устно и на брата на покойния — Атанасъ, заедно съ намѣрението на дружеството да се издаде особена книга по редъ VII на Извѣстията за увѣковѣчаване паметта на покойния Георги Димитровъ съ ликътъ,

и биографията му, съ поменатата статия и други статии подарени и прѣддени на дружеството отъ покойния още прѣзъ 1912 година.

Г-нъ Атанасъ Димитровъ Каменаровъ остана много доволенъ отъ това намѣрение на дружеството и съ сълзи на очи благодари за честта, която то има намѣрение да направи на покойния му братъ.

Въ заявлението на Атанасъ Димитровъ не е вѣрно, че сжщиятъ е молилъ прѣдседателятъ г-нъ Х. Шкорпилъ, да му се повърнатъ въпроснитѣ съчинения и слѣдователно че му е отказано това.

3. По случай неочакваното и необяснимо заявление на Атанасъ Димитровъ, настоятелството въ засѣданието си на 13.III т. г. (протоколъ № 61) взе слѣднитѣ рѣшения:

а) Настоятелството се отказва отъ напечатване особена книга на Извѣстията (VII) въ паметъ на покойния Георги Димитровъ съ неговъ ликъ, биография и нѣколко статии.

б) Въ отчета (IX) за 1914 год. да се помѣсти само биографията му съ неговия ликъ, изработенъ вече въ държавната печатница (съ разноси отъ 80-50 лева).

в) Ржкописътъ „Варна“ да се прѣдаде г-ну директору на Варненската м. гимназия, за да го изпрати чрѣзъ г-на Министра на Народното Просвѣщение на Атанасъ Димитровъ, слѣдъ като той прѣдстави на министерството документи отъ които да се удостовѣри, че той е единственъ законенъ на слѣдникъ.

г) По сжщия начинъ да му се прѣдадатъ и другитѣ ржкописи, които сж вече притѣжание на дружеството като доброволенъ подаръкъ отъ покойния отъ миналитѣ години.

д) Дружеството се отказва напълно отъ правото си за обнародването на реченитѣ статии въ полза на наслѣдниците на покойния, като имъ *дава пълно право да ги обнародватъ дѣто намѣратъ за добръ.*

Като Ви съобщавамъ, Господине Директоре, горнето рѣшение, изпращаме Ви слѣднитѣ ржкописи:

1. Въпросната статия „Варна“ (А. Появата съ потеклото и съ значението на думата. Б. Погибельта на града). Статията съдържа седемъ ржкописни листа (Съкращения и допъл-

ненията въ ржкописа сж направени отъ редакцията на Извѣстията съ съгласието на покойния).

II. Статиитѣ, които сж собственостъ на дружеството отъ миналитѣ години :

1. *Воененъ римски дипломъ отъ Варна* (шестъ страници).
2. *Кримската война* (1853—1856 г.) съ дваисеть и шестъ листа.
3. *Забълъжки къмъ горнитѣ статии* (всичко 12 листа).

III. *Особености на ионическото нарѣчие* (XXIII и 109 ржк. страници). Прибавление къмъ гръцката граматика. I. Съставилъ Г. Димитровъ.

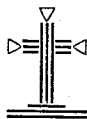
За получаването на ржкописитѣ моля, да ми съобщите, Господине Директоре, писмено.

Прѣдседателъ : **Х. Шкорпилъ.**

Секретарь : **Ил. Веновъ.**

9. **Помощи.** Настоятелството благодари за помощитѣ : 1000 лв. отъ Варненската община, 400 лв. отъ Министерството на Просвѣщението, 10 лв. отъ Рѣка-Девненската община и 10 лв. отъ г-жа Неда С. Арнаудова и г. С. С. Арнаудовъ, по случай годишнината отъ смъртъта на покойния имъ синъ и братъ Христо.

10. Починали членове :

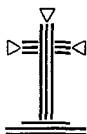
**Христо Генчевъ,
Бончо Павловъ,
Димо Серафимовъ,
Бежанъ Ахмедъ,
Албертъ Скопецъ, (аптекарь въ Добричъ),
Георги Димитровъ.
Миръ на праха имъ!**

ИЗВѢСТІЯ НА ВАРНЕНСКОТО АРХЕОЛОГИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО

КНИГА VII

† Георги Димитровъ

На 7 февруари 1915 год. въ Варненската Мариинска болница се помина дългогодишният членъ, касиеръ и сътрудникъ на „Извѣстията на Археологическото Дружество

Георги Димитровъ.

Покойниятъ е роденъ на 5 декември 1852 г. въ гр. Пловдивъ. Основното си образование е получилъ въ гръцкото училище въ родния си градъ, а срѣдното и висшето (по богословие и филология) въ Атина. Учителствувалъ е въ Пловдивъ, София, Силистра и Варна. Като учител винаги се е отличавалъ съ ревностно и добросъвѣстно изпълнение на своя дългъ, бидейки обичанъ отъ ученицитѣ си за благостта и доброжелателността му къмъ тѣхъ. Въ послѣднитѣ десетъ години той непрѣкъснато учителствуваше въ варненската мъжка гимназия, кждѣто, послѣднитѣ дни, боленъ, едва върви, продължаваше да ходи на училище въпрѣки настойчивитѣ съвѣти и отъ директоръ, и отъ учители да вземе отпускъ и се отдръпне на почивка.

Че покойниятъ обичаше и милѣше за своето отечество, той го засвидѣтелствува съ редъ статии помѣстени въ вѣстниците: „Отзивъ, Народна За-

щита и Свобода“ въ отговоръ на статии помѣс-
тени въ разни гръцки вѣстници противъ българитѣ.

Отъ 1906 год. покойниятъ бѣше непрѣкъс-
нато ревностенъ членъ на Варненското археологи-
ческо дружество и длъжностно лице въ неговитѣ
настоятелства. Въ продължение на сжщото врѣме
бѣше и единъ отъ главнитѣ сътрудници на „Из-
вѣстията“ на дружеството (книга I — VI) и е до-
принесълъ много съ слѣднитѣ статии за миналото
на нашия градъ:

*I. Сражението при Варна въ 1444 г. (книга
I и III).*

*II. Гагаузи (потеклото имъ и происхождението
на името имъ).*

*III. Варненскитѣ черкви и гробътъ на Вла-
дислава.*

*IV. Руско-турската война въ 1828 — 29 год.
(Походътъ и обсадата на Варна).*

*V. Изгарянето на Търновската Патриаршеска
библиотека.*

*VI. Приносъ къмъ просвѣтителното дѣло на
гр. Варна.*

*VII. Холерата и пожарътъ въ гр. Варна прѣзъ
1854 година.*

VIII. Надгробенъ камѣкъ отъ Рѣка-Девня.

Освѣнъ поменатитѣ статии покойниятъ оста-
вилъ нѣколко ръкописни статии (гл. стр. 15 и 16 на
настоящия отчетъ).

Отъ горнитѣ трудове се вижда колко покой-
ниятъ милѣялъ за града Варна, когото бѣше из-
бралъ за второ родно мѣсто.

Миръ на праха му!

Вѣчна му паметъ!

III.

ДОКЛАДЪ

на Провѣрителната комисия за смѣтките прѣзъ 1914 год.

АКТЪ (№ 9).

Днесъ на 8 мартъ 1915 г. провѣрителитѣ: Я. Найденовъ и Д. Мутафовъ, при присѣжствието на г-на прѣдседателъ-касиера на археологическото дружество Х. Шкорпилъ, провѣрихме смѣтководната книга, квитанционната и разходнитѣ документи за 1914 година, споредъ които годишната равно-смѣтка се приключи както слѣдва:

I ПРИХОДЪ.

1. Готови по спестовна книжка № 240,854	. . лв.	2888·65
2. " " " " № 171,779	. . лв.	4480—
3. Постѣпили отъ членски и други вноски по кв.
№ № 1—219 включително, съ изключение №
3, 4, 42, 43, 47, 64, 76, 84, 94, 112, 122, 127,
143, 152, 158, 172, 178, 189, 190, 193 и 215,
по които сумитѣ не сѣ инкасирани	. . . лв.	1622·45
4. Отъ варненското градско общинско управле-
ние недоборъ отъ 1913 г. (актъ № 8, кв. 198)	лв.	1000—
5. Лихви по книжка № 240,854	лв.	115·50
6. " " " " № 171,779	лв.	171·75
7. Наличностъ отъ 1913 год.	лв.	268·22

Всичко приходъ лв. 10546·57

II РАЗХОДЪ.

1. По оправдателни документи № 1—95 . . .	лв.	2458·35
2. Готови по книжка № 240,854 . . .	лв.	3004·15
3. „ „ „ № 171,779 . . .	лв.	4651·75
4. Въ наличност . . .	лв.	432·32

Всичко разходъ лв. 10546·57

По квитанции № № 3 и 4 сумата отъ шестдесетъ (60) лв. за фотографии оставали да се искатъ отъ варненското град. общ. управление прѣзъ 1915 г., когато щѣлъ да се прѣдвиди кредитъ, а останалитѣ неинкасирани се смѣтатъ унищожени.

Разходнитѣ документи сж всички вписани въ смѣтководната книга и сж редовни.

Варна, 8 мартъ 1915 г.

Провѣрители: { Я. Найденовъ.
Д. Мутафовъ.

Прѣдседателъ-касиеръ: Х. Шкорпилъ.

IV.

Разни съобщения.

1. **Подземна черква.** Още прѣди двѣ години било съобщено на нашето дружество, че въ една кжща въ улица „Парушева“ (между черквата „св. Георги“ и училището „Св. Климентъ“) има основи на подземна черква.

Прѣди два мѣсеца добихме по-точни свѣдения отъ нашия съгражданинъ Щ. Патриковъ; споредъ него основитѣ се намиратъ въ кжщата на Панко Карабатакъ. Отидохме съ единъ градски агентъ въ посочената кжща. Притѣжателтъ обаче, каза, че нѣма нищо подобно. Поканихме го слѣдъ нѣколко деня при кмета дѣто той повторно каза, че нѣма нищо таково.

Прѣди единъ мѣсець копаха прѣдъ кжщата му водопроводенъ каналъ. На дълбочина единъ метръ се показаха основи на голѣмъ храмъ. Намѣрени мряморни главици (капители), мряморни плочки отъ мозаика, и други архитектурни камъни. Върху главицитѣ има кръстове; стилътъ имъ е сжщи, както на ония, които били намѣрени въ открития храмъ задъ канала между морето и езерото и въ черквитѣ на първата българска столица до Каспичанъ (Абоба).

Зидоветѣ на основитѣ сочатъ къмъ кжщата на Панко Карабатакъ.

Г-нъ Щ. Патриковъ се е научилъ за черквата отъ госпожа Х. до която се отнесохме за по-подробни свѣдения съ писмо № 107 отъ 23 февруари т. г. Ето отговорътъ ѝ:

„Въ дома на Панко Карабатакъ дѣйствително има черква подъ основитѣ му. Сжщиятъ, както и всичкитѣ му домашни го знаятъ, но криятъ. Криенето имъ може да се отдаде на гръцкия шовинизмъ. Зная че нито Панко, нито който и да е отъ домашнитѣ му, не би се осмѣлилъ отъ страхъ да

влѣзе нощѣ въ избата, която е подъ най-голѣмата стая на старата кжща. А още по-малко биха се рѣшили да отидатъ нощѣ въ касъчето, което се намира въ задния дворъ, задъ кжщата. Причината на това страхопочитане е, че тѣ знаятъ, че именно тука е олтаря на подземната черква, който билъ откритъ при копане основитѣ на кжщата.“

Прѣзъ м. априлъ или май ще се прокарва канализация прѣдъ кжщата на П. Карабатакъ. Канала ще прѣсече пакъ основитѣ на храма. Тогава ще се застави П. Карабатакъ да каже истина за откриване олтаря при постройката на кжщата му.

2. **Петдесетгодишнината** отъ откриването на първата българска черква „Св. Архангелъ Михаилъ“ въ Варна се отпразднува тържествено на 14 и 15 февруари 1915 г. Отдадена била подобающа почестъ на първия български свещеникъ въ Варна Нег. Благ. Икономъ Константинъ Джновски. Отъ страна на Археологическото дружество поздрави юбиляра секретаря Илия Веновъ съ една прочувствена рѣчь.

По случай празника издадена била отъ черковното настоятелство брошурка съ лика на свещеника.

Материали за черковното дѣло въ Варна сж били издадени отъ Иванъ Церовъ и отъ Археологическото дружество (въ отчета на варненската дѣв. гимназия 1897/98 и въ Извѣстията на дружеството IV. 1911 и VI. 1914).

3. **Мряморна гробница** (саркофагъ) била открита до татарската дѣжамия въ IV участъкъ; тя не е още извадена отъ земята. Открита е била само една страна отъ нея, върху която има елински надписъ, който гласи: „*Дионизиосъ, синъ на Естия Папасъ, живѣялъ 8 години. Здравей*“. Прѣдполагаме че и върху другата страна на саркофага има надписъ на баща и майка на Дионизия които може би, че сж погребени въ сжщия саркофагъ. Дигането на паметника ще стане въ началото на м. априлъ т г. Корито отъ саркофагъ намѣрено било прѣди нѣколко години на мѣстото, дѣто е училището св. Методи. На коритото има слѣдния елински надписъ: „*Дионизиосъ, синъ на Теотия, герой, живѣялъ 32 години, здравей*“.

4. **Намѣрени монети.** На 12.V.1914 г. г-нъ Д. Жечевъ, главенъ учителъ въ с. Мостъ (Кеприкьой) съобщи на дружеството ни че сж били намѣрени въ мѣстността „Шерба“ въ

Балкана около 50—60 монети (срѣбърни и пиринчени). Отнесохме се веднага до околийския началникъ въ Провадия; той ни отговори, че монетитѣ били разграбени отъ работницитѣ и че нѣма възможность да ги прибере, защото напуснали работата.

Дружеството сполучи да прибере 19 пиринчени монети отъ находката; тѣ сж автономни римски. Седемъ отъ тѣхъ сж били сѣчени въ гр. Марцианополъ (сега Рѣка Девня), петъ въ гр. Одесосъ (сега Варна), двѣ въ гр. Томисъ (сега Кюстенджа), двѣ въ Анхиалъ и по една въ Дионизополъ (Балчикъ), Месемврия и Виза. Последнитѣ двѣ сж отъ врѣмето на императоръ Юли Филипъ I, а останалитѣ отъ врѣмето на прѣдшественика му Гордианъ III (царувалъ въ първата половина на третия вѣкъ сл. Хр.).

5. Интересна окаменелостъ. Въ стрѣмния брѣгъ до брѣговата батарея между Варна и Евксиноградъ намѣрена била часть отъ грамадно окаменено животно. Извадени сж били отъ мергелноваровитѣ камъкъ 12 прешлена, ребра и кости отъ краищата. Споредъ коститѣ трѣбва да е било животното около 3—4 мтр. дълго и приличало на черноморскитѣ „морски мечки“ (*Molachus albiventer* Badd.), които се срѣщатъ въ Черно море. При вадене окамененото животно, помагали седемъ войници отъ брѣговата батарея. Нашиятъ музей притежава грѣбнака на сегашната морска мечка; той е 1·80 мтр. дълъгъ. Намѣренъ билъ край морето до Каварна; той е подаренъ на музея отъ г. Г. Канарски.

6. А. В. Рачински, първиятъ руски вицеконсулъ, много заслужилъ за възраждането на българщината въ града ни (Извѣстията IV, стр. 6—11), произхожда отъ гр. Смоленскъ, както съобщава дворянското събрание въ сжщия градъ (чрѣзъ сегашния вице-консулъ К. Л. Рагозинъ). Александръ Викторовичъ Рачински управлявалъ руското консулство въ Варна отъ 21 октомври 1859 г. до априлъ 1862 гѡд. Единъ неговъ роднина, Александръ Виталиевичъ Поповъ, живѣе въ гр. Себежъ (Витебска губерния). Рачински работилъ противъ приемане униатството. Затова той биде изложенъ на нападкитѣ и укоритѣ на една часть отъ тогавашния български печатъ во главѣ на „България“ на Цанковъ, на „Дунавски Лебедъ“ на Раковски, на „Българска Пчела“ на Ваклидовъ и др.

Въ една дописка отъ Битоля въ в. „България“ отъ 1862 г. (3 юли) четемъ слѣдното: „Искате ли да знаете, какъ Русия придоби важната роль, която начева да играе тукъ и какъ я уголѣмява всѣки день? Прѣзъ 1858 г. А. В. Рачински, днесъ руски консулъ въ Варна, прострѣ своето пътуване до тука и дори до Одринъ“.

Въ същия вѣстникъ, брой 80 (стр. 432, кол. 3) четемъ: „Рачински е ходилъ въ Хаджи-оглу Пазарджикъ (Добричъ), гдѣто се е запозналъ съ тамошния учител. Това запознаване стана причина щото тоя учител билъ наклеветенъ отъ гръцкия владика въ Варна като бунтовникъ и е билъ изгоненъ отъ епархията му чрѣзъ правителството“.

Рачински откри въ Варна първи славянски параклизъ, който се помѣщавалъ въ кжщата на К. Залжмоглу, близо до Богданъ-чешма, ул. св. Атанасъ. Послѣ биде прѣмѣстенъ въ кжщата на архимандритъ Филаретъ, сега кжща на Касета, срѣщу арменската черква „Св. Саркизъ“. Въ врѣме на освободителната война този параклизъ е билъ прѣмѣстенъ въ втория етажъ на зданието, подъ което е сега арменското кафене при Мусалата (сега площадъ „Независимость“). Тука се черкували рускитѣ войници и варненски българи. — У Рачински билъ като разсиленъ нѣкой си Г. Доврамаджиевъ, който раздавалъ по селата икони, черковни одежди и славянски книги.

7. Въпросници за изучване Варненския окръгъ. Окръжниятъ училищенъ инспекторъ Т. Икономовъ, изпратилъ три въпросника съ 44 въпроса до всичкитѣ основни училища и прогимназии въ окръга. Първиятъ въпросникъ билъ изпратенъ съ окръжно № 6955 отъ 16 XII.2913 г. Получени сж 129 отговора отъ варненската и 180 отъ провадийската околии. Отговоритѣ сж изпратени отъ инспектора за разпореждане на нашето дружество. Въпроситѣ се отнасятъ за мѣстни старини, обичаи, вѣрвания и др.

8. Фалшиви монети. Дружеството има свѣдение, че доста хора се излѣгали като купили фалшиви монети съ изображение на свиня и прасета (груба направа). Въ града има хора които сж купили такива монети за 50—100 лева. Ателие (работилница) на тѣзи монети има въ Тулча, отъ гдѣто има

нашият музей една монета, сръбърна и голѣма колкото петолевка; на едната ѝ страна има змии, а на другата (опакото) една свиня съ 7 прасета. Отъ Добруджа (с. Спасово) ни изпратиха отпечатъкъ на такава, върху която има корона, една свиня и около нея 10 прасета и разни букви отъ двѣтъ ѝ страни. Видѣхме друга една пиринчена монета, върху която има свиняръ съ 5 свини. Въ книгата на Н. Мушмовъ „Античнитѣ монети на Балканския полуостровъ“ (София 1912) се описватъ два вида такива фалшиви монети, а именно:

1. На лицето на монетата е избразена женска глава съ прибрани отзадъ коси и съ корона, която прилича на птичи гребенъ. Околовръстъ сж нахвърлени безразборно гръцки букви. На opakото е изобразена свиня и подъ нея 11 прасета (табл. LXX. 4). Монетата е отъ пиринчъ (бронзъ).

2. На лицето бюстоветѣ на мъжъ и жена. Мъжътъ е съ шлемъ, а жената съ корона. Околовръстъ се четатъ разни букви. На opakото е изобразена свиня и подъ нея 7 прасета сучатъ отъ нея. До нея има разклонено дърво съ плодъ. Отъ надписа на монета нѣкои сж скърпили слѣдното съдържание: СТР (стратегъ), ТЕ (Теодора), а останалитѣ букви СТРѢЗЪ.

И този фалшификатъ искатъ да прѣдставятъ като медалйонъ на владѣтеля на крѣпостъта Просѣкъ, князь Добромиръ Стрѣза.

Изъ народа се говори че се търсила монета съ свиня и прасета. Фалшифициране на тѣхъ е злоупотрѣбление съ народното вѣрване.

Въ сжщностъ нѣма обаче подобенъ типъ истински монети:

9. Наименование на улици. Възъ основа рѣшението на варненския градско-общински съвѣтъ подъ № 751 отъ 23.IX.1914 г. била назначена комисия за наименоуване безимени площади и улици (на брой 160). Въ комисията влизаха двама общин. съвѣтници: Ради Василевъ и А. Байчевъ, инженеръ С. Саламуровъ и прѣдседателътъ на музейната комисия К. Шкорпилъ. Комисията изработи проектъ, който има да се разглежда въ общинския съвѣтъ.

Една отъ улицитѣ, която се намира близу до най-старата българска черква „Св. Архангелъ Михаилъ,“ е прѣименувана по името на първия български свѣщеникъ въ града ни Нег. Благ. Икономъ Константинъ Джновски.

Извличаме отъ проекта слѣдното:

„1. Слѣдъ като направи комисията общъ прѣгледъ на досегашнитѣ наименования на улицитѣ въ Варна и на безименитѣ улици, намѣри че много отъ сегашнитѣ наименования сж съвсѣмъ безъ значение, защото тѣ нито иматъ историческо право (като название отъ старо врѣме), нито иматъ връзка съ важни исторически събития награда и на тѣхнитѣ ръководители, нито иматъ връзка съ исторически събития въ царството и тѣхнитѣ дѣйци, нито иматъ връзка съ културнитѣ стремежи и общи народни течения и че тѣ сж съвсѣмъ произволни. За това комисията рѣши: „Всички подобни названия да се отстранятъ и да се замѣстятъ съ нови названия, които да почиватъ върху горѣказанитѣ принципи.

2. Старитѣ и новитѣ наименования да не бждатъ както до сега въ прилагателна форма (напр. вмѣсто улица „Дринова“ и пр.), а да останатъ въ съществителна форма (като напр. улица Маринъ Дриновъ).

3. Новитѣ наименования да се положатъ на слѣднитѣ основи:

а) По имената на мѣстноститѣ въ които се сражавали полковетѣ отъ гр. Варна: 8 приморски и 44 прѣзъ 1885 г. и 1912—13 години.

б) По племената на мѣстноститѣ въ които се е прославило българското оржие въ сжшитѣ войни или добили важно значение въ тѣзи войни.

в) Датата и имената на миноносцитѣ, които взеха участие въ смѣлата атака срѣщу турския флотъ до гр. Варна (8.XI. 1912 година)

г) Имената на мѣстнитѣ дѣйци въ врѣмето на възраждане на българщината въ гр. Варна и заслужили за града (допълнение къмъ съществующитѣ вече наименования. Глед. Шести Отчетъ на Варненското Арх. Дружество, стр. 7—8.).

д) Имената на дѣйцитѣ: 1) по възражданието, 2) видни български писатели въ ново и старо врѣме, 3) борци за свободата на България и 4) новитѣ борци за свободата на Македония, 5) политически видни личности слѣдъ освобождението на България и видни личности отъ българската история.

г) Имената на важнитѣ градове, съ които е била ограбена България прѣзъ миналата година въ Македония и въ Добруджа.

ж) Имената на чужди политически и научни личности приятели и благодѣтели на България.

з) Имената на българскитѣ царе и царици.

и) Имената на исторически личности, мѣстности, провинциитѣ на черноморското крайбрѣжие и на древнитѣ народи, които сж обитавали край него.

к) Имената на личноститѣ, събитията и зданията свързани съ историята на гр. Варна и стари названия.

У.

Старини.

А. Подарени (до 1. април 1915 год.).

Дружеството изказва благодарностъ за подаренитѣ прѣдмети на слѣднитѣ господа и ученици:

ВАРНА:

Капитанъ *Абаджиевъ* (жел. топче); инженеръ *Атанасовъ* (окам. дърво, пир. монета и керемиди); *Атанасовъ* *Ив.* (пир. монета); *Богдановъ* *Радой* (пир. украшение, глиненъ прѣдметъ, 4 пир и 5 м. пон. и части отъ граната); *Божковъ* *В.* Тулченецъ (печ. тур. док.); *Бръчковъ* *Зл.* (16 фот.); *Ганчевъ* *Б.* (м. мон.); *Георгиевъ* *Ал.* (гл. сждъ); *Головина* *Д-ръ* (бжлица, поднесена на князь Александръ, при прѣвземането на Пиротъ); *Лемирджиевъ* *Асп.* (м. ион.); *Едрецовъ* *П.* (двѣ пир. главички); *Д-ръ* *Ивановъ* (мрям. свѣтилникъ); *Канарски* *Г.* (грѣбнакъ на морска мечка); *Копринковъ* *Д.* (черно знаме съ надписъ: „Варненци, народа мрѣ отъ гладъ, искаме хлѣбъ 50 ст.“); *Ламбревъ* *Атанасъ* (печат. хризовулъ на Шишмана); *Марковъ* *Ж. В.* (2 турски каймета, 2 мѣдни монети и 1 пиринчена); *Марчевъ* инженеръ (мѣдно сждче); *Мустаковъ* *Ал.* (м. мон.); *Ноевъ* *Георги* (ферманъ за екзарха); *Найденевъ* *Я.* (ржкописна книга отъ 1837 год.); *Патамански* *А.* (австр. кайме); *Патриковъ* *Щ.* (разни вѣстници); *Петковъ* *Н.* (пир. мон.); *Петровъ* *Нед.* стражаръ (пир. мон.); *Пинтевъ* *В.* (три монети); *Радовъ* *Иор.* (опълч. знаме); *Рагозинъ* *К. Л.*, консулъ (части отъ стѣк. гривни); *Самсаровъ* *Г.* (жел. стрѣла); *Сахатчиевъ* *П.* (тояга-мечъ); *Свраковъ* *Д-ръ* (2 срѣб. монети); *Станковичъ* *К.* (мѣд. и пир. мон.); *Стойновъ* *Иос.* инженеръ (рим. ключ.); *Стойновъ* *Пар.* *Д-ръ* (ср. и м. мон.); *Тюлевъ* *Ст.* *Л-ръ* (врата отъ стара кѣща); *Хумовъ* (пир. мон.); *Цаневъ* търговецъ (6 м. мон., писмо и книга); *Широковъ* *Ил.* *Ат.* (книга, вѣстникъ и знаме); *Янковъ* офицеринъ (гл. кандилце).

Ученици отъ основнитѣ училища :

Николовъ Д. (печать); *Барутчийски М.* (пищовъ и ср. мон.); *Павловъ Г.* (м. мон.); *Христовъ Зл. Ф.* (тур. надписъ).

Ученици отъ прогимназитѣ :

Кудевъ П. (мѣд. мон.); *Марковъ М. Ж.* (окамен. кость); *Хрисовъ М. Ф.* (гл. канд.).

Ученици отъ мъжката гимназия :

Върбановъ Хр. (пир. мон.); *Димитровъ Ат.* (2 монети); *Димитровъ Ж.* (пир. мон. и ср. мон.); *Кефсизовъ* (ржкопись отъ 1838 г.); *Копчевъ Г.* (окам. жбъ); *Русевъ Н.* (книга, 5 обци, пафти и гривни); *Кефсизовъ* (ржк. граматика).

Ученикъ отъ машинното училище : *Ненчевъ Р.* (2 ср. мон.).

Отъ гръцката митрополия е прибрана архивата, библиотека и дървена икона.

Варненско :

с. *Аджемлеръ* : *Желевъ Ат.* (гл. паничка); *Георгиевъ Стойчо* (кам. клинъ и чукъ); *Ручановъ Д.* (изображение); *Ставревъ Г.* (сѣкира отъ камъкъ).

с. *Галата* : *Баба Дукина Георгиева* (народенъ календаръ).

с. *Гебедже* (Бѣлово) : *Д. Добревъ* (пир. мон.).

с. *Кестричъ* : свещеникъ *Антоновъ Г.* (2 стрѣли и 12 мон.).

с. *Аврень* : *Стоянъ Петровъ*, войникъ (пир. мон.); *Поповъ Сава*, учитель (18 мон., 4 прѣстена и части отъ изобр.)

с. *Паша-къой* : *Петровъ Г. Т.* (жел. стрѣла и мон.).

с. *Ново Орѣхово* : *Мирчевъ К.* (мон.).

Провадийско :

с. *Асьлъ-бейли* : *Дядо Ганчо* (надписъ).

с. *Мостъ* : *Д. Жчевъ* (3 пир. и м. мон.).

с. *Мъньстиръ* : *Ивановъ А.* (ср. мон.); *О. Бекировъ* (ср. мон.).

Отъ други мѣста:

Каварна: Трифоновъ В. (4 мон.).

с. Тенча: Ас. Ивановъ (мон.). Ново Село (Видинско): Ив. Денковъ (м. мон.). с. Дралфа: Стояновъ Н. (мон.). София: д-ръ И. Начовъ (двѣ книги). Русе: Ханджиевъ полк. (тухла съ надписъ). Разградъ: Даскалова Н. (шевици) и Пловдивъ: Димитриевъ Ст. майоръ (ликъ).

Б. Купени сторини.

Оловено сждче, двѣ златни, 4 сребърни и 8 пиринчени монети, двѣ фотографии отъ картини на Варна отъ 1828 г., поясъ съ пафти, сидефяни пафти, и находка отъ Гебедже (прот. № 41).

В. Отъ разкопкитѣ.

Мряморна плоча съ конникъ и надписъ, плоча съ погребално угощение и надписъ, плоча съ ефебейски надписъ, 2 плочи съ елински надписъ и съ акантови листа, пиринчена иконка, двѣ глинени амфори, златенъ листъ, златна обичка, стъкл. канче, мѣдно сждче, петъ глин. ламбички, шесть шишенца, пиринчено сждче съ три релефни главички, мѣдна фигурка на маймна, стъргало (стригилъ), три мѣдни римски монети, пир. карфица (фибула), мѣдна позлатена фубула, и зрънца отъ нанизъ.

VI.

Библиотека.

1. Съкратена османска история. Цариградъ 1871 (подари Цаневъ).

2. Мѣсецословъ. Букурещъ 1840 (подари д-ръ Ив. Начевъ).

3. Нравоучение за дѣцата. С. Радуловъ, Бѣлградъ 1871 (подари д-ръ Ив. Начевъ).

4. Исторія. Брашовъ 1836 (подари Н. Русевъ).

5. Ръкописна граматика отъ 1838 г. (подари Кефсизовъ).

Отъ наслѣдството на покойния Г. Димитровъ :

6. История на българитѣ. 1877 (на гръцки).

7. Българската конституция. Милюковъ.

8. Греческорусскій словарь. Вейсманъ.

9. Гърция и панславизмъ (на гръцки).

10. История на Атина (на гръцки).

11. Турско-гръцки словарь (на гръцки).

12. Албански словарь (на гръцки)

13. Еврейска граматика. Гезениусъ.

14. История на ионитѣ (на гръцки).

15. Българска старина. Раковски.

16. Grammaire général indoeuropéene, Eichhof.

17. Grammaire comparée des langues indoeuropéenne Bopp. Paris.

18. Материли за описание града Панагюрище. Карапетровъ.

19. Mémoire sur l'île de Thassos. Perrot.

20. Княжество България, Г. Димитровъ.

21. Гърция въ 1821 г. (на гръцки).

22. Пелазги (на гръцки).

23. Френско-болгарски рѣчникъ, Богоровъ.
24. Греко-латинско-рускій словарь, Тихоновичъ.
25. Гръцко-турски словарь (на гръцки).
26. Гръцко-френски словарь, Коромилъ.
27. Словарь гръцко-славянски.
28. Опытъ о ближайшемъ сродствѣ языка руссiйскаго съ греческимъ.
29. Музика (на гръцки).
30. Гомеровскій словарь, Краузе.
31. Омирова илияда въ проза, Душановъ.
32. Пѣтувания по островитѣ на тракийското море, Конзе (на нѣмски).
33. Lexicon graeco-latinum.
34. Semasiologie und Syntax der griechischen Sprache, Westphal.
35. Историческо-географическо описание на Пловдивъ, Цукала (на гръцки).
36. Славяни въ Елада (на гръцки).
37. Критически издирвания за българската история. Велинъ (часть втора).
38. Археол. бѣлѣжки за Цариградъ, Гяуровъ.
39. Rok przewratow Bulgarii, Grzegorzewski.
40. Ключъ болгарскаго языка, Раковски.
41. Рѣкописна граматика отъ 1837 год. (подари Я. Найденовъ).
42. Описъ на старинитѣ по течението на Русенски Ломъ, К. Шкорпилъ, София, 1914 г., 25 таблици и 3 карти (подари комисията за старинитѣ).
43. Петдесетгодишнина на черквата св. Архангелъ Михаилъ въ Варна, Архимандритъ Михаилъ.
44. Изложение за състоянието на държавната печатница София, Б. Райновъ (подари авторътъ).
45. Изложение за варненския окръгъ 1913—1914 год.
46. Европейска война и рускоукраинския въпросъ, Я. Романчукъ.
47. О нѣкоторихъ золическихъ и дорическиххъ календаряхъ, Латышевъ.
48. Очерхъ греческихъ древностей. Латышевъ (купени).

49. Schriften der Vereines zur Verbreitung naturviss. Kenntnisse, Wien (съ статья за Черно море).

50. Българитѣ въ Бесарабія, Тодоровъ.

51. Българскитѣ колонии въ Русия, Занетовъ.

51. Вл. Шкорпилъ: 1) отчетъ о разкопкахъ въ Керчи и окрестностяхъ въ 1902, 1908 и 1909 г. г. 2) Боспорскія надписи, найдеиныя въ 1900, 1910 и 1913 г. г. 3) керамическія надписи.

52. По Эладѣ. Гриневичъ (подари Вл. Шкорпилъ).

53. Изъ византийскаго захолустья XIII вѣка. Черноусовъ

54. Акантовая вѣтвь. Фармаковскій. (подари Вл. Шкорпилъ).

55. Скъръбъ. Драма отъ Г. С. Пашевъ (подари авторътъ).

VII.

СПИСЪКЪ

на членоветъ на Варненското Археологическо Дружество
(на 2 мартъ 1915 год.).

Основатели на дружеството:

М. Арnaudовъ, Д. Андрѣевъ, † Хр. Генчевъ, † Д. Габровски,
Н. Дуковъ, И. Данчевъ, Хр. Ковачевски, А. Несторовъ, Р.
Матѣевъ, П. Станчевъ, Н. В. Пр. Симеонъ, Д. Стоиловъ,
К. Шкорпилъ и А. Явашевъ.

Почетенъ членъ:

Негово Величество ФЕРДИНАНДЪ I
царь на българитъ.

Редовни и спомагателни членове:

Нейно Величество ЕЛЕОНОРА, царица.

№ по редъ	Име и прѣзиме	№ по редъ	Име и прѣзиме
3	Абаджиевъ, зап. капитанъ	19	Бончевъ П.
4	Аврамовъ Н. А,	20	Бочевъ Н. Д-ръ
5	Андрѣевъ Д.	21	Братоевъ Г. Г.
6	Автоновъ Ст.	22	Бръчковъ Зл.
7	Апостоловски Б.	23	Валтавъ Н.
8	Арnaudовъ Н. Г.	24	Вангеловъ, зап. полк.
9	Арnaudовъ С. С.	25	Василевъ Ал.
10	Атанасовъ В.	26	Василевъ Р.
11	Атанасовъ Т.	27	Вакъвчиевъ Изв.
12	Байчевъ А.	28	Велчевъ Вл.
13	Бешковъ Ст.	29	Велчевъ Ат.
14	Боевъ Н.	30	Веновъ Ил.
15	Божиловъ Нордапъ	31	Вучевъ зап. кап.
16	Божковъ А.	32	Вуйчевъ Досю
17	Бойчевъ К.	33	Воденичаровъ Изв.
18	Бончевъ подполк.	34	Вълкановъ Н.

№ по редъ	Име и прѣзиде	№ по редъ	Име и прѣзиде
35	Вълковъ М.	70	Икономовъ П.
36	Галчевъ В. (Русе)	71	Инокенти Софийск., Мелникъ
37	Галчевъ Ст. (свещ.)	72	Илиевъ Ст.
38	Геновъ Н.	73	Иовковъ Г. Х.
38	Геновъ К.	74	Иордановъ М. (архитектъ)
40	Геновъ Ц.	75	Ивановъ Хр. А.
41	Георгиевъ Д.	76	Казаковъ (файт.)
42	Георгиевъ В.	77	Калдиевъ Ив.
43	Георгиевъ Пер.	78	Калинджиевъ Ц.
44	Герчевъ Т.	79	Камбуровъ Ан.
45	Гиневъ Ф.	80	Камхи Алб.
46	Гиркановъ Ст.	81	Карагеоргиевъ К.
47	Гочевъ В. П.	82	Канарски Г.
48	Гюлмезовъ Ив.	83	Каракашевъ (директоръ)
49	Головина А. Д-ръ	84	Каракашевъ В.
50	Дабковъ Д.	85	Карамихалевъ В. Д-ръ
51	Джаневъ Е. К.	86	Касабовъ Ивалъ
52	Джеревъ П.	87	Квартирниковъ М.
53	Добревъ Ил.	88	Кенковъ П. Д.
54	Докторовъ Хр. д-ръ	89	Кирияковъ Н.
55	Домусчиевъ Ив.	90	Кирановъ Д.
56	Дражовъ В.	91	Киселовъ (полк.)
57	Драсовъ Я.	92	Клисиоровъ Т. Д.
58	Дяковичъ Ал.	93	Ковачевъ Б., с. Ас.-Бейли
59	Дуковъ П.	94	Коларовъ Д.
60	Екимовъ Анд.	95	Константиновъ Пор.
61	Енчевъ П.	96	Кожухаровъ В. Н.
62	Енчевъ Т.	97	Костакъ Д.
63	Едревъ П.	98	Костовъ Сава
64	Жековъ Ж.	99	Коцевъ Хр.
65	Жековъ Ив.	100	Кнобъ П.
66	Зафировъ З.	101	Кръстевъ Ив.
67	Златаревъ Ст. Д-ръ	102	Ксантовъ А. Д-ръ
68	Ивановъ А.	103	Куцаровъ Ив.
69	Игнатовъ Ил.	104	Кърджиевъ В. Д.

№ по редъ	Име и прѣзвие	№ по редъ	Име и прѣзвие
105	Кѣневъ Н.	140	Пиронковъ С.
106	Лазовъ Д.	141	Поновъ Б.
107	Леонкевъ А.	142	Поповъ Вл.
108	Ламбровъ А.	143	Поповъ Веп.
109	Мазневъ П.	144	Поповъ Ив. К.
110	Малевъ Кр.	145	Поновъ К. В.
111	Мановъ П. Ат.	146	Поповъ Лаз.
112	Маноловъ Ал.	147	Поповъ М.
113	Марковъ Ж.	148	Поповъ Н.
114	Марчевъ Д. А.	149	Поповъ Ск. Д-ръ
115	Мичевъ К.	150	Прива Беларъ
116	Мирски Кр.	151	Прѣприяновъ Ат.
117	Миханловъ Я.	152	Рагозинъ К. Львъ
118	Мутафовъ Д. Н.	153	Райковъ Н.
119	Мѣдникаровъ (директоръ)	154	Райковъ П. (с. Капухчи)
120	Найденовъ Я.	155	Райковъ Ст.
121	Налбандоолу А.	156	Раловъ А. Д. (Т.-Сейментъ)
122	Начевъ Ив. Д-ръ (София)	157	Ралчевъ Д.
123	Николовъ Ив.	158	Ранковъ К.
124	Новакъ А.	159	Риза бей
125	Новкиришки Н.	160	Родевъ Ив.
126	Несторовъ Ат.	161	Расолимо Ап.
127	Обрънковъ Д. Ив.	162	Розенбергъ Л.
128	Паница Д.	163	Русевъ Р.
129	Панчевъ К. П.	164	Саламуровъ Сава
130	Пастуховъ Ив.	165	Саввовъ В.
131	Патамански Ат.	166	Серафимовъ Г.
132	Пенчевъ Г.	167	Симеонъ Нег. Прѣосв.
133	Перелинговъ Д. Н.	168	Свраковъ К. Д-ръ
134	Пейчевъ Бл.	169	Сконовъ Михралъ
135	Петровъ Ат.	170	Смилъ Г.
136	Петковъ Ст.	171	Славчевъ Я.
137	Петровичъ А.	172	Ставревъ Н.
138	Петровичъ П.	173	Стателовъ К.
139	Пѣвъ Д. Хр.	174	Стайковъ З.

№ по редъ	Име и прѣзвие	№ по редъ	Име и прѣзвие
175	Стояновъ Зл.	192	Христовъ Ф.
176	Стояновъ Носифъ	193	Христовъ Я. (Провадия)
177	Стояновъ Нв.	194	Чакаловъ Н.
178	Стояновъ Пар. Д-ръ	195	Чакъровъ Ст. Д-ръ
179	Страшимировъ Т.	196	Черешаровъ (капитанъ)
180	Табаковъ Ян.	197	Шиваровъ Б. П.
181	Тодоровъ К. Д-ръ	198	Шешковъ Н.
182	Тодоровъ Нв. Д-ръ	199	Шкорпиъ К.
183	Тодоровъ Ил.	200	Шкорпиъ Х.
184	Тосбѣйкянъ Х.	201	Щасръ Нос.
185	Тюлевъ Ст.	202	Явашчиевъ Вл.
186	Фарашевъ Нв. Д-ръ	203	Явашчиевъ Нв.
187	Фиковъ Ф.	204	Цаневъ Хр.
188	Филовъ Я.	205	Церовъ Нв.
189	Хлѣбаровъ Т.	206	Яитовски Г.
190	Христовъ Нл.	207	Хвърлевъ Пор.
191	Христовъ А. В.		

VIII.

УСТАВЪ

на

Варненското Археологическо Дружество.

(Съ изменение утвърдено отъ Министерството съ заповѣдь № 1227
отъ 1-й май 1909 г.).

Чл. 1. Археологическото дружество има за цѣль да издирва, съхранява и изучава паметниците на миналото на *Варненския окръгъ и на останалата частъ на българското крайбрежие въ Бургашко и Анхиалско.*

Чл. 2. За постигане горната цѣль дружеството си служи съ слѣднитѣ срѣдства:

а) прѣдприема разкопки и научни екскурзии за издирване старини;

б) Грижи се за събиране и запазване на паметниците;

Забѣлѣжка. Отъ събранитѣ прѣдмети се образува „*варненски окръженъ музей*,” подъ контрола на държавната властъ; той ще се съхранява временно въ помѣщеніи на варненската дѣвическа гимназия.

в) урежда сказки.

г) влиза въ споразумѣние съ властитѣ за съдѣйствие;

д) завързва сношение съ външни и вътрѣшни дружества и лица, отъ които може да очаква съдѣйствие или полезни съобщения;

е) настрѣчава и награждава лица, които сж му помогнали за откриване нови паметници;

ж) дава гласность за своята дѣйность чрѣзъ печатни публикации;

з) занимава се съ туристика;

и) занимава се съ фотографиране и съ географски и природоизпитателни изслѣдвания на окръга.

Чл. 3. Членовѣтъ на дружеството биватъ: *почетни, редовни, спомагателни и дописни.*

Чл. 4. За *почетни* членове се провъзгласяватъ *отъ редовното годишно събрание*, по прѣдложението на настоятелството, ония лица, които сж принесли нѣкоя особена заслуга по българската археология.

Чл. 5. *Редовен* членъ може да бжде всѣки, безъ разлика на полъ или народностъ, който съчувствува и съдѣйствува на цѣлитѣ на дружеството. Редовнитѣ членове плащатъ годишно по 5 лева или сто лева веднажъ за винаги.

Чл. 6. За спомагателенъ членъ се счита всѣки, който плаща годишно по три лева.

Чл. 7. *Дописни* членове могатъ да бждатъ *всички, които сж услужили съ нѣщо на дружеството.*

Чл. 8. Материалнитѣ срѣдства на дружеството се състоятъ:

а) отъ вноски на редовнитѣ и спомагателни членове и пожертвувания на благодѣтели.

б) отъ подарѣци, завѣщания и сказки, давани въ полза на дружеството.

в) отъ субсидии и волни помощи отъ държавата, окръжията, общинитѣ, учреждения, дружества и разни лица.

Чл. 9. Само редовнитѣ членове иматъ право на гласуване въ събранията, да избиратъ и да бждатъ избирани на всички длѣжности.

Чл. 10. Дружеството се ръководи отъ едно настоятелство отъ 7 члена, избрано за една година отъ редовното годишно събрание, състояще отъ: прѣдседателъ, подпрѣдседателъ, касиеръ, дѣловодителъ, завѣдующъ сбирката и трима съвѣтници. За управлението на дружеството настоятелството изработва особенъ правилникъ. утвърденъ отъ редовното годишно събрание.

Чл. 11. Настоятелството се подпомага отъ *техническата комисия*, която се грижи за правене разкопки, купуване старини и др.; въ нея влиза единъ членъ отъ настоятелството като прѣдседателъ и петъ члена, назначавани отъ настоятелството (измежду редовнитѣ членове).

Чл. 12. Настоятелството назначава членове-настоятели.

Чл. 13. Събранията на дружеството сж редовни и извънредни.

Чл. 14. Редовното събрание се свиква всѣка година прѣзъ първото тримѣсечие: въ него се чете годишенъ отчетъ за дѣйността на дружеството; то провъзгласява почетнитѣ членове и избира ново настоятелство.

Въ извънреднитѣ събрания, които настоятелството свиква, когато намѣри за добръ, се четатъ реферати върху новооткрити паметници и се взима рѣшение по разнитѣ въпроси внесени отъ настоятелството.

З а б ъ л ъ ж к а. На събранията могатъ да присѣтствуватъ всички членове, но рѣшающъ гласъ иматъ само редовнитѣ. Рѣшенията иматъ сила, ако сж приети отъ болшинството на присѣтствующитѣ редовни членове.

Чл. 14. Измѣнения и допълнения на настоящия уставъ ставатъ само въ редовнитѣ събрания, по рѣшенieto на $\frac{2}{3}$ отъ редовнитѣ членове.

Чл. 15. Дружеството има свой печатъ, който се пази отъ прѣдседателя.

Чл. 16. Въ случай че дружеството се разтури, всичкия му *движимъ или недвижимъ имотъ прѣминава въ владѣние на Варненската община.*

СЪДЪРЖАНИЕ.

	Стр.
I. Отчетъ за дѣйността на настоятелството прѣзъ 1914 г.	3
II. Г. Димитровъ (некрологъ).	17
III. Докладъ на провѣрителната комисиия за смѣтките прѣзъ 1914 година	19
IV. Разни съобщения	21
V. Старини	28
VI. Библиотека	31
VII. Списъкъ на членоветъ	34
VIII. Уставъ на дружеството	38

